

Vojko Vučković

Koliko največje slovenske občine vlagajo v šport – analiza odhodkov od leta 2008 do 2024

How much do the largest Slovenian municipalities invest in sports – an analysis of expenditures from 2008 to 2024

Izvleček

V študiji smo izvedli longitudinalno deskriptivno analizo odhodkov desetih največjih slovenskih občin za šport v obdobju 2008–2024 z namenom ugotavljanja stanja in trendov pri financiranju športa. Podatke o letnih proračunskih odhodkih za šport smo razvrstili v dve glavni kategoriji: (1) redni športni odhodki in transferji ter (2) investicijski odhodki in transferji v športno infrastrukturo. Občini Ljubljana in Koper sta imeli več let najvišje investicijske odhodke na prebivalca. Če pogledamo tekoče odhodke, je občina Novo mesto dosegla najvišji trend rasti. Občini Nova Gorica in Celje sta imeli najmanjšo rast v tem obdobju ter sta edini, v katerih je rast nižja od stopnje inflacije v opazovanem obdobju. Izvedli smo tudi primerjavo z nekaterimi državami EU. V primerjavi s povprečjem EU (približno 40 evrov na prebivalca) nekatera mesta presegajo povprečje, druga pa zaostajajo. Ta raznolikost kaže na pomen lokalnih politik in prednostnih ciljev pri investicijah v šport. Rezultati raziskave so lahko ustrezna podlaga za strateško načrtovanje pri umeščanju športa med druge pomembne dejavnike družbenega življenja občin ter za usklajevanje politik in standardov športa na ravni države. Odpirajo tudi vprašanja za nadaljnje raziskave, in sicer za vrednotenje sinergijskih učinkov vlaganj v obliki ocenjevanja, kako višina sredstev vpliva na športne rezultate in telesno dejavnost prebivalcev občin.

Ključne besede: financiranje športa, občinski odhodki za šport, trend vlaganja v šport.

Abstract

In this study, we conducted a longitudinal descriptive analysis of sports expenditures in the ten largest Slovenian municipalities over the period 2008–2024 to identify the status and trends in sports funding. Annual budget data for sports expenditures were categorized into two main groups: (1) regular sports expenses and transfers, and (2) investment expenditures and transfers in sports infrastructure. The municipalities of Ljubljana and Koper had the highest investment expenditures per capita for several years. Looking at current expenditures, the municipality of Novo mesto showed the highest growth trend. The municipalities of Nova Gorica and Celje recorded the lowest growth during this period and were the only ones with growth below the inflation rate observed. We also performed a comparison with some EU countries. Compared to the EU average (approximately €40 per capita), some cities exceed the average, while others fall behind. This diversity highlights the importance of local policies and priorities in sports investment. The study results can provide a solid basis for strategic planning in positioning sports among other important factors of municipal social life and for harmonizing sports policies and standards at the national level. They also raise questions for further research, specifically to evaluate the synergistic effects of investments regarding how the amount of funds influences sports performance and residents' physical activity levels in the municipalities.

Keywords: sports funding, municipal sports expenditures, trend of sports investments.

■ UVOD

Javna vlaganja v šport se pogosto razumejo kot koristna za zdravje skupnosti, družbeno kohezijo in lokalni razvoj. Benito, Solana in Moreno (2012) so na primer ugotovili, da je šport lahko priložnost za teritorialni razvoj ter velja za dokaz blaginje prebivalcev, saj prispeva k telesnemu zdravju,

družbeni vključenosti in osebnemu razvoju. Zato lokalne oblasti pogosto financirajo športne objekte in programe, da bi spodbudile te pozitivne učinke. Hkrati pa so odhodki za šport in rekreacijo del občinskih proračunov, ki lahko precej niha glede na gospodarske razmere in politične prednostne cilje. Svetovno priznani raziskovalci z dr. Bednarikom na čelu so že leta 2010 poudarili, da le del vseh odhodkov za šport

prihaja neposredno iz javnih sredstev – v Sloveniji je bilo sredi prvega desetletja 21. stoletja le približno 15 % vseh športnih odhodkov javnih (večino so pomenili zasebni odhodki gospodinjstev ali podjetij) (Bednarik idr., 2010). Kljub temu imajo občinski proračuni ključno vlogo pri gradnji in vzdrževanju športne infrastrukture ter podpori lokalnih klubov in prirediteljev, ki brez javnih sredstev ne bi mogli preživeti.

Primerjalne raziskave kažejo na pomembne nadnacionalne in regionalne razlike v tem, koliko lokalne oblasti namenjajo za šport. V Evropski uniji javna poraba za rekreativne in športne storitve obsega razmeroma malo, približno 4 % vseh občinskih odhodkov (Sobczyk idr., 2022). Nekatere države vlagajo več: na primer, poljske lokalne oblasti so v obdobju 2015–2019 odhodke za rekreacijo in šport povečale za približno 38 % (z 1,524 na 2,103 milijarde evrov), pri čemer je bila raven odhodkov leta 2019 za približno 40 % višja od povprečja EU. S to hitro rastjo se je Poljska uvrstila med vodilne evropske države pri lokalnem financiranju športa, a je leta 2020 zaradi pandemije covida-19 sledil več kot desetodstotni upad (Sobczyk idr., 2022). V drugih državah je podpora stagnirala. Raziskava na Češkem (Halásková in Halásková, 2020) je pokazala izrazite razlike med regijami v porabi za šport na prebivalca, pri čemer so bile te močno povezane z gospodarsko močjo, demografijo in političnimi prioritetami. Na splošno bogatejše in bolj poseljene regije namenijo več sredstev za šport, medtem ko imajo manjše ali zadolžene občine pogosto težave pri financiranju športnih programov (Gal in Kresta, 2014). Pri tem imajo pomembno vlogo tudi politične usmeritve – mesta, ki športu dajejo prednost (npr. kot del strategije za izboljšanje kakovosti življenja ali promocijo turizma), mu namenijo večji delež proračuna kot druga.

Kljub tem mednarodnim vpogledom pa je analiz porabe slovenskih občin za šport zelo malo. Slovenija je država z izrazito športno kulturo, visokimi stopnjami udeležbe in pomembnimi mednarodnimi uspehi, vendar na ravni lokalnih samouprav znanstvenih analiz še ni bilo. Nacionalna analiza iz leta 2005 je pokazala, da so se skupni odhodki za šport (javni in zasebni) povečevali skupaj z gospodarsko rastjo, a je bil javni delež razmeroma majhen kot delež BDP (Bednarik idr., 2010). Pričujoča raziskava zapolnjuje to vrzel z analizo športnih odhodkov desetih največjih slovenskih mest v zadnjih 15 letih.

Posebej ločimo (a) redne športne odhodke (tekoči stroški za športne programe, vzdrževanje, podporo klubom ipd.) ter (b) kapitalske investicije v športno infrastrukturo. Za obe kategoriji analiziramo letne odhodke v absolutnih zneskih in na prebivalca. Namen raziskave je opisati dolgoročne trende, primerjati razlike med mesti in razpravljati o dejavnikih, ki vplivajo na te vzorce v slovenskem kontekstu. S primerjavami s tujino in upoštevanjem dogodkov, kot sta gospodarska kriza in pandemija, razprava ponuja širši okvir za interpretacijo rezultatov. Analiza bo oblikovalcem politik lahko pomagala razumeti, kako slovenska mesta vlagajo v šport in kako se je to spreminjalo po letu 2008.

METODE

Izvedli smo longitudinalno deskriptivno analizo športnih odhodkov slovenskih občin. Analiza zajema obdobje 2008–2024, kar omogoča vpogled v trende pred večjimi družbenimi in gospodarskimi dogodki in po njih (npr. finančna kriza v letih 2008–2009 in pandemija covida-19 leta 2020). V središče smo postavili deset največjih slovenskih občin v letu 2025 po številu prebivalcev, med katerimi so prestolnica Ljubljana ter druga pomembna urbana središča – Maribor, Celje, Koper, Kranj, Novo mesto, Velenje, Domžale, Kamnik in Nova Gorica. Ta mesta predstavljajo glavna urbana središča Slovenije, zajemajo znaten del prebivalstva in gospodarske dejavnosti ter imajo praviloma razvite športne politike. Z omejitvijo vzorca na največja mesta smo zajeli občine z dovolj velikimi proračuni in samostojnimi športnimi programi, kar olajša primerjave s podobnimi raziskavami v tujini, ki pogosto analizirajo največje regije ali urbana območja (Halásková in Halásková, 2020).

Letne finančne podatke smo pridobili z uradne spletne strani Ministrstva za finance Republike Slovenije (Ministrstvo za finance, 2025) ter podatke preverili še iz zaključnih računov občin. Podatki so bili zbrani v okviru proračunskih klasifikacij, ki izkazujejo področja športa. Ugotovili smo dve glavni kategoriji:

- redni športni odhodki in transferji (tekoča poraba): vključujejo tekoče programe, kot so financiranje lokalnih športnih društev in zvez, subvencioniranje delovanja športnih objektov, stroški športnih prireditev, vzdrževanje športnih igrišč in dvoran ter administrativni stroški povezanih občinskih služb;
- investicijski odhodki in investicijski transferji v športno infrastrukturo (kapitalska poraba): vključujejo odhodke za gradnjo novih športnih objektov (stadioni, dvorane, bazeni, atletske steze) ali večje prenove obstoječih zmožljivosti; gre za enkratne projekte, ki v posameznem letu pogosto povzročijo močan skok v odhodkih.

Za vsako mesto in leto smo poiskali zneske v obeh kategorijah. Vsi zneski so izraženi v evrih (EUR). V osnovni analizi jih nismo prilagodili z inflacijo, saj so občinski proračuni oblikovani in izvajani v tekočih cenah. Da bi omogočili primerjave med mesti različnih velikosti, smo izračunali odhodke na prebivalca. Podatke o letnem številu prebivalcev smo pridobili iz zbirke podatkov Statističnega urada RS (SURS). Na tej podlagi smo za vsako mesto in leto izračunali: tekoče odhodke za šport na prebivalca (EUR/leto/prebivalca) in investicijske odhodke za šport na prebivalca (EUR/leto/prebivalca).

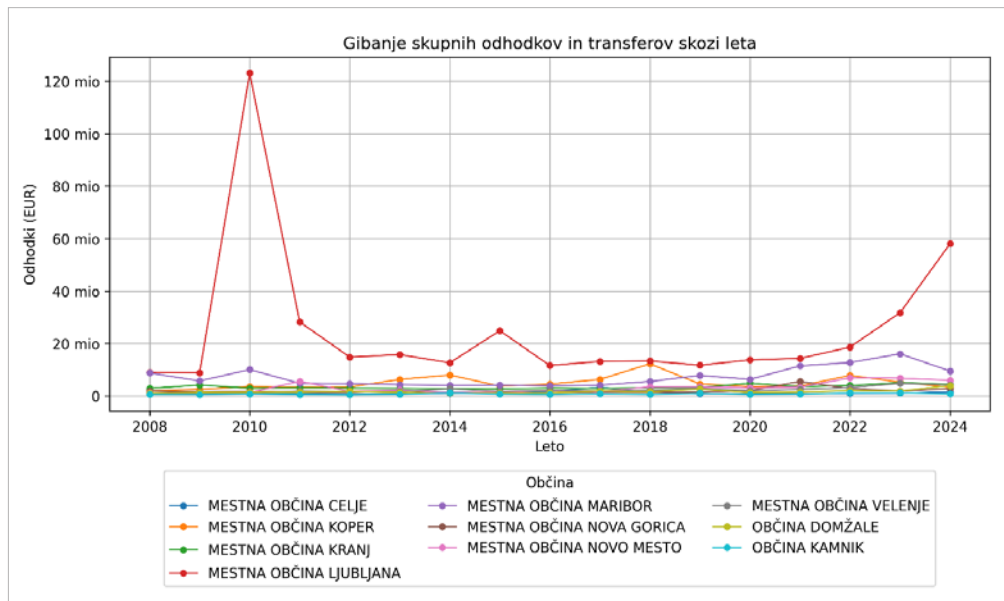
Ti kazalniki omogočajo oceno relativne predanosti športu v posameznem mestu in olajšajo primerjave z mednarodnimi raziskavami, ki pogosto uporabljajo metriko na prebivalca (Halásková in Halásková, 2020). Inflacijo smo upoštevali v skupnem obdobju med letoma 2008 in 2024, podatek o tem smo pridobili z uradne spletne strani SURS. Podatke

smo združili in prikazali s tabelami in grafi, da bi opisali trende skozi čas in razlike med mesti. Analiza je bila predvsem deskriptivna; najprej smo prikazali skupni trend vseh desetih mest (tekoča in kapitalna poraba skupaj), nato smo analizirali posamezna mesta in opozorili na nenavadne skoke ali upade, povezane z znanimi projekti ali dogodki, izračunali smo stopnje rasti (npr. odstotno povečanje od začetka do konca obdobja), primerjali smo povprečne odhodke na prebivalca ter standardni odklon rasti iz leta v leto. Kompleksnih inferenčnih metod nismo uporabili, saj je bil namen predvsem opis trendov in razlik. Rezultate smo dopolnili s primerjavami s tujino.

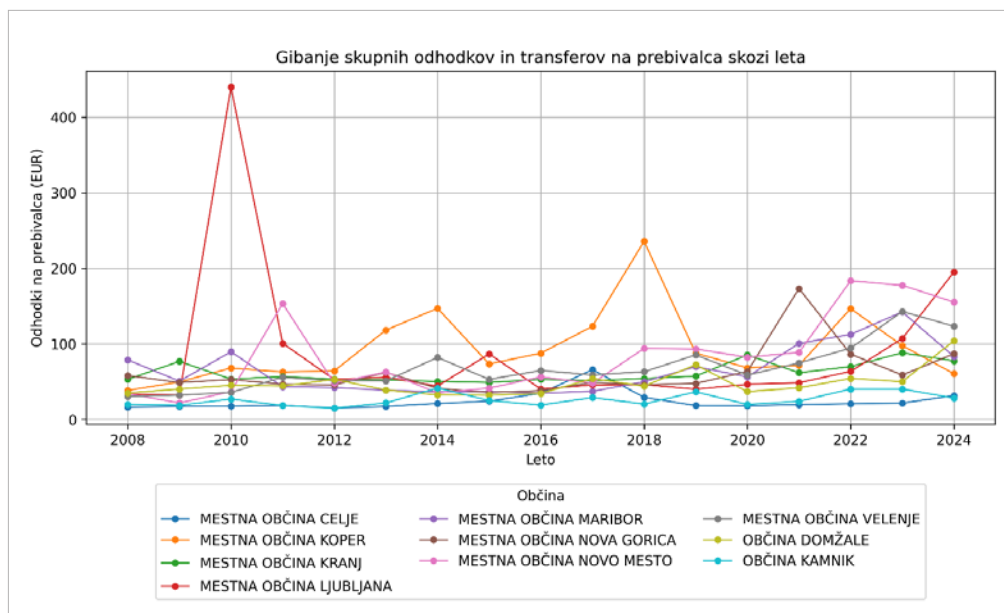
■ REZULTATI

Trend skupnih odhodkov in transferjev skozi leta kaže, da Mestna občina Ljubljana (MOL) največ vlaga v šport, s skoki v letu 2010 in 2024. To je tudi pričakovano, saj ima MOL največ prebivalcev.

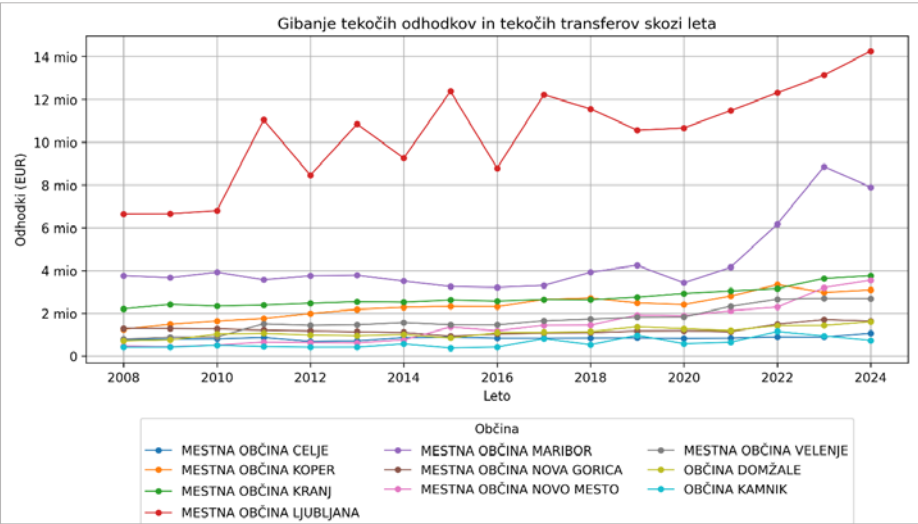
Če podatke vlaganj v šport postavimo v kontekst števila prebivalcev (Slika 2), postane razvidno, da tudi nekaj drugih večjih mestnih občin razmeroma veliko vlaga v šport, na primer Koper, ki ima v nekaterih letih najvišje povprečje vlaganja na prebivalca med vsemi največjimi občinami (med letoma 2012 in 2019, le v letu 2015 ga je prehitel MOL).

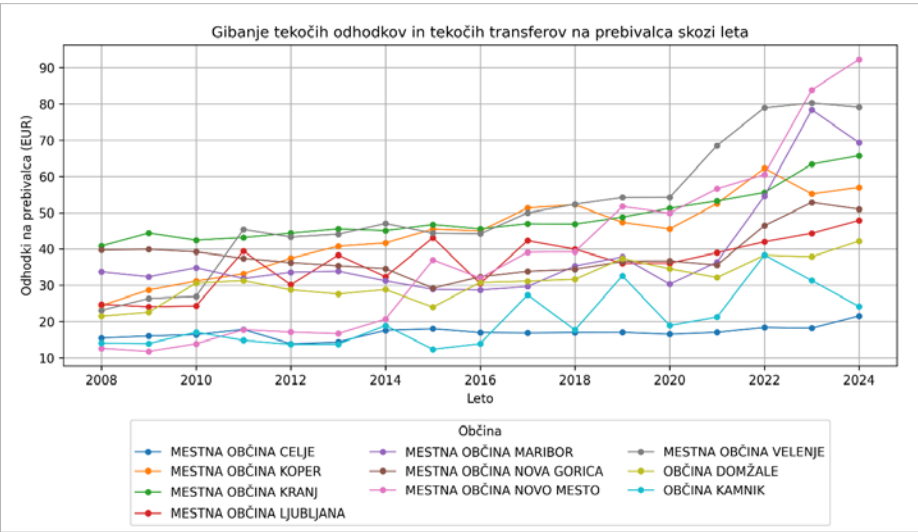
Slika 1: Skupni odhodki in transferji v obdobju 2008–2024

Slika 2: Skupni odhodki in transferji na prebivalca v obdobju 2008–2024

Slika 3: *Tekoči odhodki in transferji brez investicij v obdobju 2008–2024 (absolutne vrednosti)*

Slika 4: *Tekoči odhodki in transferji na prebivalca v obdobju 2008–2024*

Tabela 1
Sprememba tekočih odhodkov in transferjev med letoma 2008 in 2024

občina	% rasti tekočih odhodkov	% rasti tekočih odhodkov na prebivalca	% rasti števila prebivalcev
Celje	39 %	40 %	0 %
Koper	150 %	133 %	7 %
Kranj	71 %	61 %	6 %
Ljubljana	115 %	93 %	11 %
Maribor	110 %	106 %	2 %
Nova Gorica	27 %	28 %	–1 %
Novo mesto	686 %	631 %	8 %
Velenje	239 %	243 %	–1 %
Domžale	127 %	96 %	15 %
Kamnik	82 %	72 %	6 %

Za boljšo primerjavo smo ločili tekoče in investicijske odhodke in transferje za šport na občinski ravni. Na Sliki 3 so po letih prikazani tekoči odhodki in transferji občin za šport brez investicij.

Na ravni tekočih odhodkov in transferjev na prebivalca je na vrhu Novo mesto, sledijo Velenje, Maribor, Kranj in Koper. MOL je po višini tekočih sredstev na prebivalca nekje v sredini.

Zanimalo nas je tudi, kako se je vrednost tekočih odhodkov spremenila v opazovanem obdobju, tj. med letoma 2008 in 2024. Rezultati, prikazani v Tabeli 1, kažejo, da je Mestna občina Novo mesto za več kot 600 % povečala tako tekoče odhodke kot tudi tekoče odhodke na prebivalca. Med januarjem 2008 in decembrom 2024 je stopnja inflacije znašala 42,7 % (SURS, 2025). Občini Nova Gorica in Celje sta odhodke za šport povečali za manj, kot je obsegala inflacija.

Zanimalo nas je tudi, za koliko odstotkov so se iz leta v leto spreminjali tekoči odhodki in transferji za šport, kar je

Tabela 2:
Odstotne spremembe tekočih odhodkov in transferjev iz leta v leto med 2008 in 2024, glede na predhodno leto

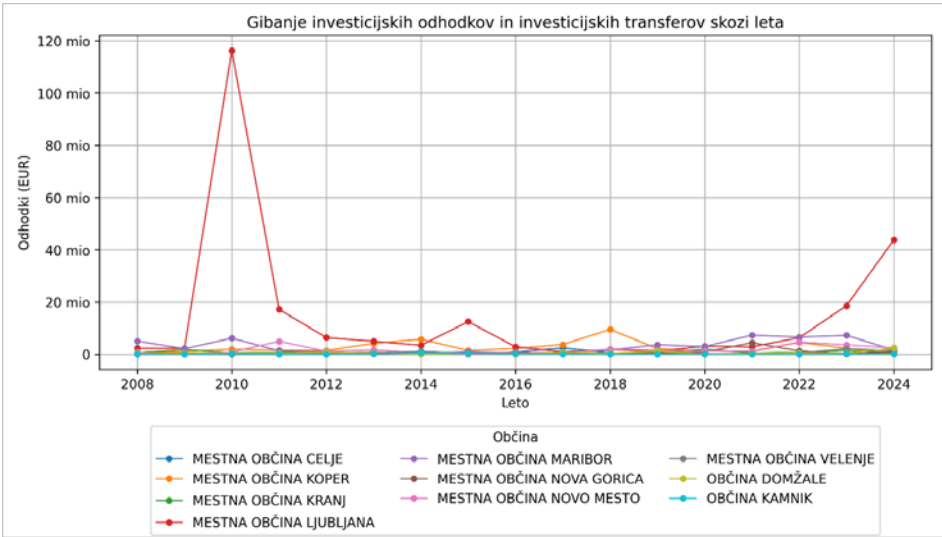
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	mean	SD
CELJE	2%	2%	8%	-22%	4%	23%	2%	-5%	0%	1%	1%	-3%	2%	7%	-1%	20%	3%	0,099
KOPER	19%	10%	8%	14%	9%	4%	2%	-1%	15%	3%	-8%	-3%	17%	19%	-11%	4%	6%	0,092
KRANJ	9%	-3%	2%	4%	3%	-1%	4%	-2%	3%	0%	5%	6%	4%	3%	15%	4%	3%	0,045
LJUBLJANA	0%	2%	62%	-23%	28%	-15%	34%	-29%	39%	-5%	-9%	1%	8%	7%	7%	9%	7%	0,238
MARIBOR	-3%	7%	-9%	5%	1%	-7%	-7%	-1%	3%	19%	8%	-19%	21%	49%	44%	-11%	6%	0,189
NOVA GORICA	0%	-1%	-5%	-3%	-3%	-3%	-16%	11%	5%	1%	7%	1%	-3%	31%	14%	-4%	2%	0,103
NOVO MESTO	-7%	19%	29%	-3%	-3%	24%	79%	-13%	22%	1%	34%	-2%	13%	8%	40%	11%	16%	0,230
VELENJE	11%	2%	67%	-5%	2%	7%	-6%	0%	13%	5%	5%	1%	27%	15%	1%	-1%	9%	0,174
DOMŽALE	6%	37%	3%	-7%	-3%	5%	-16%	29%	2%	2%	20%	-7%	-7%	20%	0%	12%	6%	0,144
KAMNIK	1%	23%	-13%	-7%	1%	38%	-34%	12%	97%	-35%	86%	-42%	13%	80%	-18%	-23%	11%	0,437
povprečje	4%	10%	15%	-5%	4%	8%	4%	0%	20%	-1%	15%	-7%	9%	24%	9%	2%	7%	

prikazano v Tabeli 2. Povprečno največji upad je bil leta 2020 (-7 %), povprečno največja rast pa leta 2022, in sicer za 24 %.

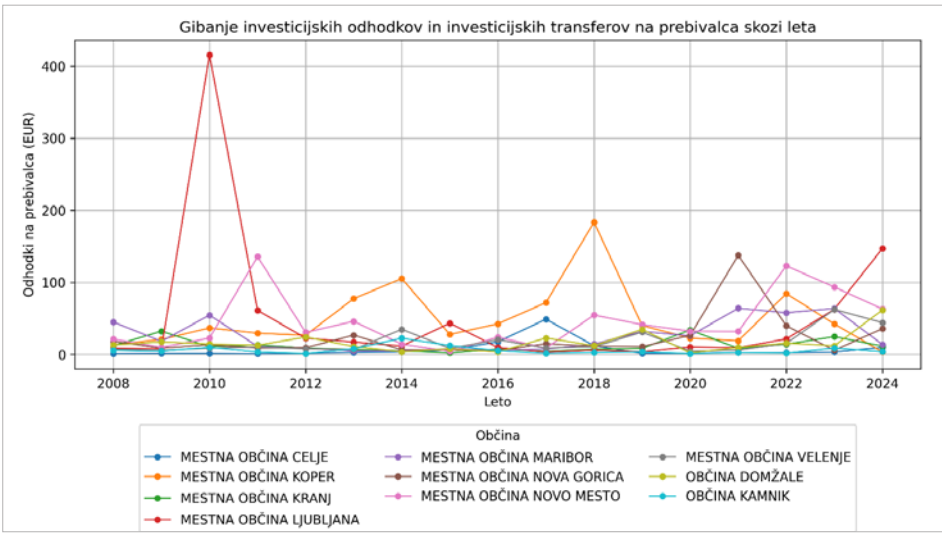
Povprečje največjih desetih mest je rast 7 % letno. Najbolj so se povečevali odhodki občine Novo mesto, povprečno za kar 16 %, najmanj pa občine Nova Gorica – povprečno za samo 2 %. Standardni odklon je najmanjši pri občini Kranj, največji pa pri občini Kamnik.

Na Sliki 5 je prikazano gibanje investicij v šport v zadnjih 17 letih. Ljubljana je največ vlagala v šport, kar je pričakovano.

Po drugi strani podatki o investicijah na prebivalca kažejo (Slika 6) izrazit skok pri MOL v letih 2010 in nekoliko manjši skok v letu 2024. Med preostalimi mesti je nekaj let največ na prebivalca vlagala v šport mestna občina Koper, pa tudi Velenje, Nova Gorica in Novo mesto.

Slika 5: Investicijski odhodki in transferji v obdobju 2008–2024

Slika 6: Investicijski odhodki in transferji na prebivalca v obdobju 2008–2024

■ RAZPRAVA

Trend vlaganja v šport slovenskih mest na splošno kaže postopno rast, vmes pa je tudi nekaj izrednih povečanj. Te izjeme so posledica širših geopolitičnih dogodkov in tudi ponekod lokalnih odločitev. Povprečni trend rasti za 7 % letno v zadnjih 17 letih kaže na to, da slovenske občine postopno krepijo svojo podporo športu. To se ujema z evropskimi trendi, kjer lokalne oblasti čedalje bolj prepoznajo pomen vlaganj v šport in rekreacijo za zdravje prebivalstva ter družbene koristi (Benito idr., 2012). Rast v Sloveniji pa izhaja iz razmeroma nizke izhodiščne ravni – javni odhodki za šport pomenijo le manjši del vseh odhodkov za šport (Bednarik idr., 2010). Ob koncu analiziranega obdobja so mesta, kot so Novo mesto, Velenje in Maribor, po tekočih odhodkih na prebivalca dosegla ali celo presegla ravni nekaterih bogatejših evropskih občin, kar kaže na konvergenco proti višjim standardom podpore športu.

Podatki kažejo, da so različni zunanji družbeni in ekonomski dejavniki (npr. finančne in zdravstvene krize – covid-19) opazno vplivali na občinske proračune za šport. Po finančni krizi v letih 2008–2009 so tekoči odhodki za šport v letu 2012 upadli (–5 %), kar bi lahko bila posledica varčevalnih ukrepov. To potrjujejo tudi raziskave iz tujine: Halásková in Halásková (2020) sta pokazali, da so regionalni športni odhodki na Češkem tesno povezani z gospodarsko močjo regij. Podobno je pandemija covida-19 leta 2020 povzročila nenaden upad, potem ko so se tekoči odhodki za šport v letu 2020 zmanjšali za kar 7 %, največ v opazovanem obdobju. Podobno potrjujejo tudi podatki iz Poljske, kjer pa so se odhodki občin za šport v letu 2020 zmanjšali za več kot 10 % (Sobczyk idr., 2022). Vendar je bila rast po letu 2021 hitra, kar kaže na odpornost proračunov za šport in na to, da ga občine razumejo kot pomembno področje javnih storitev. V letu 2022 so se tekoči odhodki za šport v desetih največjih slovenskih občinah povečali za povprečno 24 %, kar je največ v opazovanem obdobju.

Pri primerjavi tekočih odhodkov in transferjev vidimo, da imajo nekatere občine, denimo Novo mesto, skoraj dvakrat višje tekoče odhodke, kot je evropsko povprečje. Ugotovitve iz tujine kažejo, da je nekaterih občinah šport v okviru občinskega proračuna opredeljujejo kot »luksuzno dobrino« (Halásková in Halásková, 2020). Ugotovljeno je tudi, da bogatejša mesta športu namenjajo več sredstev. Po podatkih SURS je med omenjenimi najbogatejša občina Ljubljana, ki pa je nekje v sredini po tekočih odhodkih za šport na prebivalca, tako da za Slovenijo tega ne moremo potrditi.

Če pogledamo, kako se je vrednost tekočih odhodkov za šport iz leta v leto spreminjala, občina izkazuje Kranj najnižji standardni odklon, kar kaže na razmeroma stabilno in dosledno financiranje. Takšen vzorec nakazuje na dolgoročno usmerjeno občinsko politiko na področju športa, ki športnim organizacijam omogoča zanesljive možnosti za

načrtovanje in izvajanje programov. Stabilnost odhodkov se pogosto povezuje z večjo institucionalno predvidljivostjo in zmanjševanjem tveganj za motnje v delovanju športnega sistema. Po drugi strani pa občina Kamnik izkazuje najvišji standardni odklon, kar pomeni, da se proračunska sredstva za šport iz leta v leto občutno spreminjajo. Zato se športne organizacije srečujejo z večjo negotovostjo, kar otežuje dolgoročno načrtovanje in lahko vpliva na učinkovitost izvajanja športnih programov. To bi lahko pomenilo tudi, da se občina iz leta v leto o tem, koliko denarja bodo namenili v šport, odloča na podlagi potreb.

Če upoštevamo še inflacijo, ki je bil v tem obdobju 42,7-odstotna, vidimo, da je kar osem izmed desetih največjih slovenskih občin tekoče odhodke za šport povečalo za več, kot je znašala inflacija. To so naredile vse občine razen Celja in Nove Gorice.

Ob analizi podatkov o investicijskih vlaganjih je očitno, da posebej izstopajo veliki infrastrukturni projekti. Tako je na primer pri Ljubljani razvidna investicija 11 milijonov evrov v Stožice leta 2010 in 62,5 milijona evrov za Ilirijo leta 2024 (Ljubljana.si, 2025). Ti projekti so zahtevali izjemno visoka vlaganja v posameznih letih, so pa tem velikim investicijam praviloma sledila leta brez večjih infrastrukturnih investicij. S tem potrjujemo tipični vzorec, ki se pojavlja pri takšnem načrtovanju mest – večletno načrtovanje in enkratni visoki odhodki. S političnega in finančnega vidika pa to pomeni tveganja – takšni projekti lahko zelo obremenijo občinske proračune, po drugi strani pa so nujni. Zavedati se je treba, da takšne investicije prinašajo dolgoročne koristi, kot so večja udeležba v športu, možnost prirejanja mednarodnih dogodkov in gospodarske koristi (Gratton idr., 2005). V prestolnicah je to še posebej pomembno, saj imajo njihovi večji športni objekti tudi državni pomen. Nekateri večji projekti, ki pridobijo tudi državna ali evropska sredstva, občinam omogočajo več vlaganja brez sorazmerne obremenitve lokalnega proračuna.

Primeri nekaterih evropskih držav kažejo, da imajo glavna mesta večje odhodke za šport v primerjavi z drugimi sicer prav tako velikimi mesti. Če analiziramo skupne odhodke za šport v Španiji za leto 2024, je na prvem mestu Madrid (60,55 evra/prebivalca), sledijo Zaragoza in Sevilla (obe po 47 evrov), Valencia s 36 evri, Barcelona z 31 ter Malaga s 23 evri/prebivalca (Gobierno Presupuestos, 2025). Amsterdam na Nizozemskem ima še višje odhodke na prebivalca, in sicer 91 € evrov (Gemeente Amsterdam, 2025), Varšava na Poljskem pa 42 evrov (Mesto Varšava, 2025). Dunaj z nekaj več kot dvema milijonoma prebivalcev (Stadt Wien, 2025) nameni 76 evrov/prebivalca tekočih odhodkov in 50 evrov/prebivalca investicij (Mestni magistrat Dunaja, 2025). Helsinki so pri vrhu EU s 181 evri/prebivalca (Statistični urad Finske, 2025) v letu 2024. Od tega so tekoči odhodki 138 evrov na prebivalca, donacije športnim zavodom 15 evrov/prebivalca in investicije 28 evrov/prebivalca.

Ljubljana (195 evrov/prebivalca) s skupnimi odhodki za šport v letu 2024 izkazuje še višji znesek na prebivalca kot na primer Helsinki. Treba je poudariti, da je bilo od tega v letu 2024 investicijam namenjenih 147 evrov/prebivalca, večinoma je šlo za Ilirija. Vrednosti brez investicij torej kažejo, da MOL za šport namenja 48 evrov na prebivalca. Tako se je Ljubljana uvrstila malenkost nad evropsko povprečje in je primerljiva z Dunajem.

Po odhodkih na prebivalca slovenska mesta dosegajo ravni, primerljive s Češko in Poljsko (Sobczyk idr., 2022). V primerjavi s povprečjem EU (približno 40 evrov na prebivalca) nekatera mesta (Ljubljana, Novo mesto) presegajo povprečje, druga pa zaostajajo. Ta raznolikost znotraj ene države je zanimiva in kaže na pomen lokalnih politik pri investicijah v šport.

Na podlagi teh ugotovitev je mogoče oblikovati priporočila za dolgoročno, strokovno utemeljeno politiko investicij v šport. Občine, ki močno zaostajajo pri vlaganjih, bi lahko razmislile o usklajenih minimalnih standardih vlaganja v šport (npr. odhodki na prebivalca). Nacionalna raven bi lahko zagotovila usmeritve in spodbude, da bi zmanjšali razlike med občinami. Poleg tega je pomembno spremljati učinkovitost porabe, saj tudi način upravljanja športnih storitev vpliva na stroškovno in dejansko vsebinsko učinkovitost. V prihodnje bi bilo smiselno primerjati odhodke z dejanskimi učinki (npr. stopnjo športne udeležbe, javno zdravje, športni rezultati oziroma dosežki).

ZAKLJUČEK

Podatki kažejo postopno povečevanje vlaganj v šport iz proračunov največjih slovenskih občin. To verjetno potrjuje naraščajoče zavedanje o družbenem pomenu športa. Naša analiza je pokazala tudi stabilno rast tekočih odhodkov, občutljivost za mednarodne krize in precej velike razlike med mesti po porabi na prebivalca. Kljub gospodarskim krizam in pandemiji podatki kažejo, da je trend odhodkov za šport naraščal (v povprečju za 7 % letno) in da je v opazovanem obdobju višji od inflacije. To bi lahko pomenilo, da šport ostaja pomembna javna prioriteta. V primerjavi z evropskimi državami so slovenska mesta konkurenčna, a ostajajo izzivi, zlasti glede učinkovitosti porabe.

Treba je navesti nekatere omejitve študije. Tako na primer odhodki niso bili preračunani na stalne cene (inflacija), ampak smo inflacijo v opazovanem obdobju vzeli za primerjavo s stopnjo rasti tekočih odhodkov. V analizi primerjav z drugimi državami EU nismo upoštevali razlik v višinah BDP. Poleg tega je treba navesti, da so v vzorcu zajete le največje mestne občine; podatke za manjše občine bi bilo treba na podoben način zbrati in vključiti v analizo. Omeniti je treba tudi, da smo analizirali Slovenijo in da teh ugotovitev sicer ne gre posploševati na druge evropske države, so pa sklepi študije lahko ustrezen temelj za čim racionalnejše načrtovanje in vlaganje v šport in športno infrastrukturo v Sloveniji. To je bil tudi naš namen pri raziskovanju.

Verjetno lahko sklenemo tudi, da izsledki opisane raziskave oblikovalcem politik ponujajo podlago za strateško načrtovanje. Občine lahko svoje proračune primerjajo s primerljivimi mesti, izsledke študije lahko vključujejo v analizo in pripravo letnih programov športa, država pa bi ugotovitve lahko uporabila kot enega od temeljev za usklajene in uravnotežene politike na področju športa. Nadaljnje raziskave bi morale oceniti tudi učinke porabe – končni cilj javnega vlaganja v šport je namreč izboljšanje kakovosti življenja, zdravja in družbene povezanosti prebivalcev. Zanimivo bi bilo ugotoviti, ali višina sredstev vpliva na število registriranih ali kategoriziranih športnikov ter športne rezultate oziroma na telesno dejavnost prebivalcev občin.

LITERATURA

1. Bednarik, J., Kolar, E., in Jurak, G. (2010). Analysis of the sports services market in Slovenia. *Kinesiology*, 42(2.), 142–152.
2. Benito, B., Solana, J., in Moreno, M. R. (2012). Assessing the efficiency of local entities in the provision of public sports facilities. *International journal of sport finance*, 7(1), 46.
3. Gál, M., in Kresta, J. (2014). Indebtedness of Municipalities and Its Influence on Financing of Sport, Case Study of Slovakia. *Journal of Applied Economic Sciences*, 9(1), 47–56.
4. Gemeente Amsterdam. (2025). Sport (Begroting 2024). Magazines gemeente Amsterdam. Pridobljeno 30. avgusta 2025 s <https://magazines.amsterdam.nl/begroting-2024/sport>
5. Gobierno Presupuestos. (2025). Gastos en Deporte en Madrid para 2024. Gobierno Presupuestos Municipales. Pridobljeno 30. avgusta 2025 s <https://presupuestos.gobierno.es/municipios/madrid/partida/2024/34/G/functional?e=true>
6. Gratton, C., Shibli, S., in Coleman, R. (2005). Sport and economic regeneration in cities. *Urban studies*, 42(5–6), 985–999.
7. Halásková, M., in Halásková, R. (2020). Public Expenditures on Sport, Recreation and Leisure Activities: Analytical Approach in Self-governing Regions in the Czech Republic. *LEX Localis-J. Local Self-Gov*, 18, 713–737.
8. Ljubljana.si. (2025). Pridobljeno 20. avgusta 2025 s <https://www.ljubljana.si/en/ljubljana-for-you/sports-in-ljubljana/top-sports-achievements/#:~:text=For%20the%20implemented%20and%20approved,in%20our%20budget%20through>
9. Mestni magistrat Dunaja. (2025). *Zaključno poročilo Mestne občine Dunaj za leto 2024*. Dunaj: Mestni magistrat Dunaja.
10. Mesto Varšava. (2025). *Naložbe – izvedba 2024*. Pridobljeno 30. avgusta 2025 s <https://um.warszawa.pl/inwestycje-wykonanie-2024>
11. Ministrstvo za finance. (2025). Pridobljeno 21. avgusta 2025 s <https://www.gov.si teme/financiranje-obcin/>
12. Sobczyk, K., Grajek, M., Rozmiarek, M., in Sas-Nowosielski, K. (2022). Local Governments Spending on Promoting Physical Activity during 2015–2020: Financial Data and the Opinion of Residents in Poland. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(19), 12798.
13. Stadt Wien. (2025). *Bevölkerung am 1.1.2025 nach Alter und Geschlecht*. Magistratsabteilung 23 – Wirtschaft, Arbeit und Statistik. Pridobljeno 30. avgusta 2025 s <https://www.wien.gv.at/statistik/aktuell/>
14. Statistični urad Finske. (4. april 2025). *Struktura prebivalstva in vitalna statistika (prebivalstvo 1870–2024, projekcija 2025–2075)*. Pridobljeno 30. avgusta 2025 s https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html
15. Statistični urad Republike Slovenije. (2025). Inflacija in revalorizacija. Pridobljeno 6. septembra 2025 s <https://www.stat.si/inflacija>

dr. Vojko Vučković, doc.
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
vojko.vuckovic@fsp.uni-lj.si